

Dret de Família

Codi: 103955
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Susana Navas Navarro
Correu electrònic: Susana.Navas@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Maria Isabel García Ruíz

Prerequisits

I. Coneixement previ de Dret civil patrimonial, Dret de la persona i part general.

II. Professorat:

La Prof. Susana Navas explicarà la part teòrica en castellà.

La Prof. Isabel García estarà a càrrec dels seminaris pràctics en castellà.

III. Advertència:

Un alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'examen. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi plagiat obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura.

Objectius

Els objectius són els següents:

1. Coneixement dels conceptes fonamentals del Dret de Família
2. Revisió i noves perspectives en la reflexió sobre nous temes en Dret de Família
3. Afrontar els problemes pràctics per part dels estudiants de cara al seu futur professional
4. Coneixements línies jurisprudencials

Competències

- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.

- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració de documents que reflecteixin determinats interessos jurídics.
2. Aplicar estratègies comunicatives per identificar i exposar conflictes de caràcter jurídic en els diversos àmbits del dret civil, civil familiar, de successions, de consum, de menors, de responsabilitat civil.
3. Aplicar estratègies per a produir textos escrits i orals en els diversos àmbits del dret civil.
4. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
5. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
6. Distingir el context sociojurídic de les diverses institucions civils.
7. Identificar els conflictes d'interessos que pretén resoldre el legislador quan elabora normes civils.
8. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
9. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
10. Resoldre interferències entre els diferents interessos en conflicte presents en les normes civils.
11. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.

Continguts

DRET DE FAMÍLIA

TEMA 1. LES FAMÍLIES, EL PARENTIU I ELS ALIMENTS D'ORIGEN FAMILIAR

1. Família i famílies. La convivència
2. El Dret de família: concepte i caracterització. El negoci jurídic familiar
3. El parentiu: concepte, tipus, línies.
4. Aliments d'origen familiar:
  - 4.1. Concepte. Caracterització
  - 4.2. Subjectes
  - 4.3. Requisits de naixement
  - 4.4. La prestació d'aliments. Compliment i quantia. Compliment per tercer
  - 4.5. Extinció: causes
  - 4.6. El Fons de Garantia del pagament d'aliments

TEMA 2. LA FILIACIÓ PER NATURALESA

1. Període legal de concepció
2. La determinació de la filiació:
  - 2.1. La determinació de la filiació matrimonial: maternitat, paternitat i fecundació assistida de dona casada

2.2. La determinació de la filiació no matrimonial: establiment. El reconeixement. La presumpció de paternitat no matrimonial. Fecundació assistida de la dona

3. Les accions de filiació:

3.1. Accions de reclamació

3.2. Accions d'impugnació. Acumulació de pretensions

3.3. Mesures cautelars i prova

4. Efectes de la filiació per naturalesa

5. La maternitat per subrogació

TEMA 3. LA FILIACIÓ ADOPTIVA

1. Principis inspiradors de la regulació de l'adopció

2. Subjectes: requisits i prohibicions per adoptar

3. Constitució de l'adopció: requisits, subjectes intervinents

4. Efectes específics de la filiació adoptiva

5. Extinció de la filiació adoptiva

6. L'acolliment preadoptiu

TEMA 4. LA POTESTAT PARENTAL

1. Concepte i naturalesa

2. Titularitat i exercici de la potestat parental

2.1. Exercici i actuació individual. Protecció dels tercers de bona fe

2.2. Exercici en cas de famílies reconstituïdes

2.3. Exercici per pares menors d'edat

3. Contingut de la potestat parental: drets i deures dels progenitors i fills. Contribució a les despeses familiars

4. La representació legal. Supòsits on s'exclou

5. Administració dels béns dels fills:

5.1. Béns exclosos

5.2. Drets i deures dels progenitors i dels fills

5.3. Efectes derivats de l'administració dels progenitors

5.4. Fi de l'administració

6. Suspensió, privació i extinció de la potestat parental

TEMA 5. EL MATRIMONI: REQUISITS I FORMES

1. El matrimoni: concepte, caracterització. El ius connubii. Sistemes matrimonials

2. La promesa de matrimoni: règim jurídic

3. Requisits del matrimoni: enumeració:

3.1. Capacitat per a contraure matrimoni. Impediments

3.2. El consentiment matrimonial. Vicis de la voluntat

4. Les formes del matrimoni:

4.1. El matrimoni en forma civil. Matrimoni en perill de mort. Matrimoni secret

4.2. El matrimoni en forma religiosa

5. Inscripció del matrimoni

TEMA 6. EL MATRIMONI: EFECTES PERSONALS I PATRIMONIALS

1. Efectes personals. Drets i deures dels cònjuges. Domicili familiar i direcció de la família

2. Efectes patrimonials: règim econòmic primari

2.1. Despeses familiars: concepte, contribució i responsabilitat

2.2. Disposició de l'habitatge familiar

2.3. Els drets viduals familiars

3. Efectes patrimonials: relacions econòmiques entre els cònjuges

3.1. Règim econòmic matrimonial (remissió)

3.2. Contractació entre cònjuges. Protecció dels creditors. Embargament de comptes bancaris indistints

3.3. Els capítols matrimonials: concepte, contingut, forma, modificació i ineficàcia

3.4. Les donacions entre cònjuges: classes, règim jurídic, revocació

3.5. Adquisicions oneroses amb pacte de supervivència. Règim dels béns. Embargament i concurs. Extinció

TEMA 7. ELS RÈGIMS ECONÒMICS MATRIMONIALS

1. El règim de separació de béns. Principis que el caracteritzen:

1.1. Béns propis. Adquisicions oneroses. Titularitats dubtoses

1.2. L'extinció i liquidació del règim. Compensació per raó del treball

2. El règim de participació en els guanys: concepte, modalitats, règim jurídic

2.1. El crèdit de participació i el seu pagament

2.2. Extinció i liquidació

3. El règim de comunitat de béns: concepte, règim jurídic, estructura

3.1. Béns comuns i béns privatis: administració i disposició

3.2. Extinció i liquidació: determinació i valoració dels béns

TEMA 8. ALTRES RÈGIMS ECONÒMICS MATRIMONIALS

1. L'associació a compres i millores: concepte i règim jurídic

2. L'agermanament o pacte de mig per mig: concepte i règim jurídic

3. El pacte de convinença o mitja guadanyeria: concepte i règim jurídic

4. La "sociedad de gananciales" al Codi civil espanyol

4.1. Concepte i estructura: béns privatis i béns gananciais. Regles específiques d'atribució. La presumpció de ganancialitat. Despeses. Responsabilitat

4.2. Gestió de la societat. Dissolució i liquidació de la societat

4.3. Inscripció dels béns en el registre de la propietat

TEMA 9. LA SEPARACIÓ, LA DISSOLUCIÓ I LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI

1. La separació: concepte i classes

1.1. La separació legal: separació consensual i separació per voluntat individual. Requisits. L' exempció del termini. Efectes específics de la separació legal. La reconciliació

1.2. La separació de fet: configuració jurídica. Efectes específics

2. La dissolució del matrimoni. Causes:

2.1. Mort. Declaració de mort. Efectes

2.2. El divorci: requisits. L'acció de divorci. Efectes específics del divorci

3. La nul·litat:

3.1. Causes

3.2. L'acció de nul·litat. La convalidació del matrimoni nul

3.3. Efectes de la nul·litat. El matrimoni putatiu

3.4. Executorietat de la nul·litat del matrimoni canònic

TEMA 10. EFECTES PERSONALS I PATRIMONIALS DE LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI, DE LA SEPARACIÓ JUDICIAL I DEL DIVORCI

1. Les mesures prèvies a la interposició de la demanda

2. Efectes "ex lege". Mesures provisionals

3. Mesures definitives proposades per conveni regulador: contingut, aprovació judicial, modificació

4. Pactes fora de conveni: pacte en cas de ruptura futura i pacte amistós de separació

4. Mesures judicials definitives acordades per l'autoritat judicial

5. Modificació de mesures ordenades en un procés matrimonial

6. Contingut de les mesures:

6.1. Cura dels fills. Pla de parentalitat. Exercici de la guarda. El dret del menor a ésser informat i escoltat en totes les matèries que l'afecten. El principi de l'interès del menor

6.2. La prestació compensatòria: Determinació. Pagament. Extinció. Pactes prematrimonials de renúncia a la prestació

6.3. Ús i disposició de l'habitatge familiar

7. Efectes civils en cas de violència de gènere

TEMA 11. LA CONVIVÈNCIA ESTABLE EN PARELLA I ALTRES RELACIONS CONVIVENCIALS

1. La regulació de la convivència estable en parella:

1.1. Constitució. Requisits personals

1.2. Relacions econòmiques. Pactes en previsió de la ruptura de la convivència

1.3. Extinció. Causes. Efectes: guarda dels fills, atribució de l'habitatge familiar, compensació econòmica i prestació alimentària. Acords assolits en cas de cessament de la convivència

2. Les relacions convivencials d'ajuda mútua:

2.1. Requisits personals

2.2. Constitució

2.3. Extinció. Causes. Efectes

TEMA 12. LA MEDIACIÓ EN L'ÀMBIT FAMILIAR

1. La mediació familiar com solució alternativa de conflictes en l'àmbit familiar

2. Concepte i distinció d'altres figures

3. Subjectes i objecte de la mediació

4. El procés de mediació

5. Els efectes de la mediació

Metodologia

NOTA: La metodologia docent i l'avaluació poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 *Classes magistrals*: El professor de teoria exposarà els conceptes fonamentals de cada tema per aprofundir i treballar en els seminaris de forma pràctica. L'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial.

La classe teòrica no necessàriament ha de comportar una posició passiva de l'estudiant doncs es pot construir per totes dues parts o es pot produir el coneixement teòric pels estudiants aplicant la tecnologia, per exemple creant una wiki, la qual cosa permet l'aula moodle. Es poden treballar continguts teòrics a partir de preguntes que formulen els estudiants a l'aula o que formula el professor, a partir d'una notícia que ha aparegut a la premsa, etc...

1.2. *Seminaris*: El professor proposarà a l'inici del curs les activitats que consideri pertinents a efectes de l'avaluació continuada mitjançant la publicació a l'aula moodle d'un calendari amb el cronograma d'activitats. Són activitats que els estudiants desenvoluparan en l'aula, amb la supervisió i suport del professor. Es tracta de:

i) examen parcial, que es preveu alliberatori (20%).

ii) elaboració per l'estudiant **d'un o dos casos pràctics que després es resolen a classe i dels quals s'ha de redactar algun document** (10%)

iii) Debats sobre un tema d'actualitat directament o indirectament relacionats amb algun aspecte del programa de l'assignatura (5%).

iv) Una simulació d'un cas o de la resolució d'un conflicte (10%)

v) Exposició oral de jurisprudència (5%)

vi) La presentació d'un pòster sobre un tema molt concret escollit per l'estudiant (10%).

2. Activitats supervisades:

Tutories personalitzades.

3. Activitats autònomes:

3.1. *Redacció de treballs*: Es pot tractar de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professor extrets de sentències dels tribunals, bé de la realització d'esquemes d'alguns epígrafs del programa, de l'elaboració d'un glossari de conceptes. També es proposa com activitat autònoma un examen parcial, la forma concreta del qual la determinarà cada professor en el seu grup.

3.2. *Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics i la preparació de l'examen*. En algun o alguns casos els estudiants hauran de fer la cerca de la documentació de forma autònoma.

3.3. *Lectura comprensiva de textos jurídics*: Els textos jurídics poden ser sentències, normes, articles de revista o monografies, a més del manual o dels manuals recomanats. El tipus de text jurídic concret es determinarà per cada professor segons el seu grup.

3.4. *Estudi de la matèria*

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, discussió i resolució de pràctiques, comentaris, debats, simulacions de judicis i de mediacions, exposicions orals.	65	2,6	1, 4, 5, 6
Tipus: Supervisades			
tutories	5	0,2	1, 5, 6, 7, 10
Tipus: Autònomes			
cerca de bibliografia i jurisprudència	5	0,2	1, 5, 8
estudi	40	1,6	1, 6, 8, 11
lectura textos jurídics	15	0,6	3, 5, 6, 7
redacció treballs	15	0,6	4, 5, 8, 9

Avaluació

SISTEMA D'AVUACIÓ DE L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES I SISTEMA DE QUALIFICACIONS (5 Hores)

SISTEMA D'AVUACIÓ I DE QUALIFICACIÓ ORDINARI:

I. Avaluació continuada:

1. Examen parcial alliberatori amb un 6 sobre 10 (20% de la nota final)

2. Resolució de dos casos pràctics i construcció de textos jurídics (10%), debats a classe sobre jurisprudència (5%) i temes actuals (5%), presentació oral d'un póster sobre un aspecte concret escollit per l'estudiant (10%), role playing de mediació (10%).

II. Examen final

Tots els alumnes hagin superat o no l'avaluació continuada PODEN ACCEDIR a l'examen final. El tipus concret d'examen (oral, escrit, desenvolupament de preguntes, multiple choice, etc...) serà determinat per l'equip docent. Els estudiants s'examinen del programa de l'assignatura.

III. Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 60% de la qualificació de l'assignatura. La puntuació de l'examen tindrà un valor del 40% de la qualificació de l'assignatura.

nota de l'avaluació continuada: constarà de les notes obtingudes en les activitats pràctiques proposades

nota de l'examen final: l'obtinguda a l'examen escrit

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

SISTEMA D'AVUACIÓ I DE RE-AVUACIÓ: per accedir a la re-avaluació s'ha d'obtenir una nota mínima de 3 sobre 10 entre la nota de l'avaluació continuada i l'examen final. Els alumnes s'examinen de tot programa de l'assignatura.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts. La nota final serà l'obtinguda en l'examen de re-avaluació en cas de fer-ho.

CONVOCATÒRIES

L'establert a la normativa.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
examen de síntesi	40%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5
examen parcial, resolució de dos casos pràctics, construcció de textos jurídics, debats a classe sobre jurisprudència i temes actuals, role-playing de mediació	20%, 10%, 5%, 5%, 10%, 10% respectivament	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
re-avaluació	100%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 10

Bibliografia

MATERIALS LEGALS I BIBLIOGRAFIA: S'espera dels estudiants que es llegeixin i s'estudiïn la bibliografia bàsica recomanada.

1. *Legislació:*

- La Legislació Civil Catalana: Codi Civil de Catalunya i legislació complementària
- Codi Civil espanyol
- Llei i Reglament del Registre Civil

2. *Bibliografia bàsica obligatòria:*

- Derecho Civil de Cataluña. Derecho de Familia, Pozo Carrascosa, Pedro, Vaquer Aloy, Antoni, Bosch Capdevila, Esteve, Marcial Pons, Barcelona, 2015
- Derecho de familia aplicable en Catalunya, M^a. del Carmen Gete-Alonso y Calera, Judith Solé Resina, Maria Ysàs Solanes, Tirant lo Blanch, València, 3^a Ed. 2013.
- XVII Jornades de Dret català a Tossa, Qüestions actuals del dret català de la persona i de la família, Àrea de dret civil, UdG (coord.), Documentia Universitaria, 2013.
- Elementos del Derecho Civil, T. IV. Derecho de Familia, José Luis Lacruz Berdejo, 4ª edic., Ed. Dykinson, Madrid, 2010.
- Les institucions de protecció de la persona en el Dret civil de Catalunya, Antoni Vaquer - Pedro del Pozo - Esteve Bosch, Documents de Treball, Centre d'estudis jurídics i formació especialitzada (http://www.recercat.net/bitstream/handle/2072/179315/institucions_proteccio_dretcivil.pdf?sequence=1).

3. *Bibliografia recomenada:*

- El nuevo derecho de la persona y de la familia en el Libro 2º el Código civil de Cataluña, Sergio Nasarre Aznar / Reyes Barrada Orellana / Martín Garrido Melero (dirs.), Bosch, Barcelona, 2010.
- Tratado de derecho de la familia, 8 vols., Matilde Cuena / Mariano Yzquierdo, Aranzadi, Cizur Menor, 2017.
- Comentarios al Código civil, Andrés A. Domínguez Luelmo (dir.), Lex Nova, Valladolid, 2010.